

Wymagania edukacyjne przedmiotu biznes i zarządzanie. *Krok w biznes i zarządzanie 1. Zakres podstawowy** – od roku szkolnego 2026/2027

Przyjmujemy, że uczeń spełnia wymagania na ocenę wyższą, jeśli spełnia jednocześnie wymagania na ocenę niższą oraz dodatkowe wymagania (1).

Wymagania na poszczególne oceny				
konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń:	rozszerzające (ocena dobra) Uczeń:	dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń:	wykraczające (ocena celująca) Uczeń:
I. Osoba przedsiębiorcza				
- wyjaśnia, czym jest przedsiębiorczość, - wyjaśnia różnice między komunikacją społeczną a komunikacją interpersonalną, - odróżnia komunikację werbalną od komunikacji niewerbalnej, - wyjaśnia, na czym polega wywieranie wpływu na ludzi.	- wymienia cechy osoby przedsiębiorczej, - identyfikuje elementy, które składają się na kompetencje osoby przedsiębiorczej, - wyjaśnia, czym są bariery komunikacyjne i podaje ich przykłady, - wymienia techniki pozytywnego wywierania wpływu na ludzi.	- identyfikuje swoje mocne i słabe strony, a następnie posiadane cechy osoby przedsiębiorczej, - określa własne kompetencje przedsiębiorcze, - określa, jakie znaczenie ma umiejętność komunikacji jako element kompetencji przedsiębiorczych, - wymienia zasady skutecznych negocjacji.	- określa związek między zachowaniami osoby przedsiębiorczej a szansami, które stwarza jej gospodarka rynkowa, - rozpoznaje wybrane techniki manipulacji stosuje sposoby obrony przed manipulacją.	opracowuje plan rozwoju własnych kompetencji przedsiębiorczych,
II. Podejmowanie decyzji, praca zespołowa i kreatywne myślenie				
- wyjaśnia, na czym polega zarządzanie czasem, - wyjaśnia znaczenie pracy zespołowej, - wyjaśnia, czym są innowacje,	- charakteryzuje etapy podejmowania decyzji, - wyjaśnia, na czym polega kreatywne myślenie i dlaczego pomaga ono w rozpoznawaniu szans rynkowych,	- stosuje wybrane metody wspomagające podejmowanie decyzji (np. burzę mózgów), - stosuje wybrane techniki pobudzające kreatywność, - wyjaśnia na podstawie wybranych przykładów, jak	- stosuje wybrane techniki zarządzania czasem (m.in. planuje zadania z uwzględnieniem swoich ról życiowych), - rozpoznaje i omawia bariery oraz problemy	organizuje jako lider pracę hipotetycznego zespołu,

	• charakteryzuje główne bariery ograniczające kreatywne myślenie, • rozróżnia rodzaje innowacji, • wymienia przykłady źródeł innowacji.	innowacje wpływają na zdolności konkurencyjne przedsiębiorstw.	w tworzeniu i funkcjonowaniu zespołów.	
III. Zarządzanie projektami				
• wyjaśnia istotę projektu, • wymienia przykładowe cechy lidera zespołu projektowego, • wymienia możliwe źródła finansowania projektu.	• charakteryzuje czynniki decydujące o dobrej organizacji pracy zespołu, • wymienia i charakteryzuje role w projekcie.	• definiuje cele projektu za pomocą metody SMART, • określa i charakteryzuje poszczególne etapy projektu na wybranym przykładzie.	• przygotowuje strukturę prac projektowych, w tym określa zadania projektowe, • określa zadania i role poszczególnych członków zespołu na przykładzie wybranego projektu, • przygotowuje harmonogram i prosty budżet projektu.	• weryfikuje na wybranym przykładzie harmonogram i budżet projektu oraz wprowadza konieczne zmiany w harmonogramie i budżecie, • identyfikuje główne problemy oraz ryzyka pojawiające się podczas realizacji projektu, a następnie dokonuje ich analizy w sprawozdaniu cząstkowym, • przygotowuje sprawozdanie z realizacji wybranego projektu.

IV. Gospodarka rynkowa

• wyjaśnia, na czym polega rozwój społeczno-gospodarczy, • wymienia przejawy współczesnego patriotyzmu gospodarczego w życiu codziennym, • wymienia filary gospodarki rynkowej i je charakteryzuje, • wyjaśnia, czym są budżet państwa, nadwyżka budżetowa, deficyt budżetowy i dług publiczny, • wyjaśnia, czym jest rynek i jakie pełni funkcje w gospodarce, • wyjaśnia, na czym polega prawo popytu i prawo podaży, • wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>konsument, gwarancja, reklamacja, zakupy na odległość</i>.	• określa rolę przedsiębiorczości w rozwoju społeczno-gospodarczym w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i globalnej, • wykazuje zalety gospodarki rynkowej, • analizuje dochody i wydatki budżetu państwa i przykładowej jednostki samorządu terytorialnego, • klasyfikuje rodzaje rynków według wybranych kryteriów, • wymienia i charakteryzuje pozacenowe czynniki kształtujące wielkość popytu, • wymienia i charakteryzuje pozacenowe czynniki kształtujące wielkość podaży, • wymienia i charakteryzuje podstawowe prawa konsumenta.	• wymienia i omawia podstawowe parametry charakteryzujące gospodarkę (PKB, inflację, zatrudnienie, bezrobocie), • wyjaśnia wpływ deficytu budżetowego i długu publicznego na funkcjonowanie państwa i gospodarki, • wymienia i charakteryzuje główne modele struktur rynkowych (monopol, oligopol, konkurencję monopolistyczną, konkurencję doskonałą), • wyjaśnia zjawiska nadwyżki rynkowej i niedoboru rynkowego, • wymienia instytucje zajmujące się ochroną konsumentów oraz określa cele i zadania tych instytucji, • określa, czym jest patriotyzm zakupowy oraz jakie są jego przejawy w życiu codziennym.	• określa zależności między podmiotami gospodarki rynkowej, • analizuje na przykładzie przebieg krzywej podaży i krzywej popytu, • podaje różnice między reklamacją niezgodności towaru z umową a gwarancją.	• wykazuje negatywne skutki ograniczonej konkurencji i potrzebę przeciwdziałania jej, • wyznacza na prostych przykładach punkt równowagi rynkowej, • sporządza przykładową reklamację.
---	---	--	--	--

V. Finanse osobiste				
• wyjaśnia, czym jest pieniądź, • wyjaśnia, czym jest postawa wobec pieniędzy, • wymienia i wyjaśnia podstawowe zasady tworzenia budżetu gospodarstwa domowego, • wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>podatki, osoba fizyczna, osoba prawna</i>, • wymienia podstawowe rodzaje podatków w Polsce, • wyjaśnia, kto i od czego płaci podatek PIT, • definiuje dochód, przychód i kwotę wolną od podatku.	• wymienia cechy pieniądza, • rozróżnia wybrane typy postaw ludzi wobec pieniędzy, • wymienia zalety i wady wybranych typów postaw ludzi wobec pieniędzy, • określa podstawowe kategorie dochodów i wydatków gospodarstwa domowego, • określa i omawia funkcje podatków, • przedstawia sposoby obliczania podatku PIT.	• charakteryzuje funkcje i formy pieniądza, • wyjaśnia zjawisko inflacji, • określa własną postawę wobec pieniędzy, • wyjaśnia, czym jest dojrzałość finansowa, • omawia praktyczne sposoby zarządzania budżetem domowym, • wymienia i opisuje podatki opłacane przez członków gospodarstwa domowego, • dobiera sposób rozliczeń podatku PIT i ulgi możliwe do zastosowania.	• omawia obieg pieniądza w gospodarce, • podaje przyczyny i skutki inflacji, • charakteryzuje poziomy dojrzałości finansowej, • formułuje rady dotyczące unikania spirali zadłużenia oraz możliwości wyjścia z niej, • charakteryzuje rolę podatku VAT.	• wymienia sposoby przeciwdziałania inflacji, • wyjaśnia, czym jest inteligencja finansowa, • omawia wpływ podatków na funkcjonowanie gospodarki, przedsiębiorstw oraz gospodarstw domowych.

Wymagania edukacyjne przedmiotu biznes i zarządzanie. Krok w biznes i zarządzanie 2. Zakres podstawowy* – od roku szkolnego 2026/2027

Przyjmujemy, że uczeń spełnia wymagania na ocenę wyższą, jeśli spełnia jednocześnie wymagania na ocenę niższą oraz dodatkowe wymagania (1).

Wymagania na poszczególne oceny				
konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń:	rozszerzające (ocena dobra) Uczeń:	dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń:	wykraczające (ocena celująca) Uczeń:
I. Usługi finansowe i ubezpieczenia społeczne				
- dokonuje podziału Instytucji rynku finansowego w Polsce, - wyjaśnia znaczenie terminów: <i>limit debetowy, kapitalizacja odsetek, karta płatnicza, gwarancja depozytów,</i> - wymienia podstawowe rodzaje usług bankowych, - wymienia i rozumie podstawowe zasady bezpiecznego korzystania z bankowości elektronicznej, - wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>kredyt, kredyt konsumencki, rzeczywista roczna stopa oprocentowania, pożyczka, zastaw hipoteczny, zdolność kredytowa,</i> - identyfikuje rodzaje kredytów według różnych kryteriów,	- przedstawia międzysektorowe instytucje rynku finansowego w Polsce, - rozdziela rodzaje kont osobistych, - porównuje oferty wybranych usług bankowych, - omawia podstawowe prawa przysługujące kredytobiorcy w wypadku umowy kredytu konsumenckiego, - wymienia najważniejsze kryteria oceny zdolności kredytowej stosowane przez banki, - podaje różnice między kredytem a pożyczką, - porównuje oferty banków i pozabankowych instytucji pożyczkowych w zakresie kredytów i pożyczek,	- wyjaśnia zasady funkcjonowania lokat bankowych, wymienia i charakteryzuje ich rodzaje, - identyfikuje rodzaje kart płatniczych, - wyjaśnia zasady wyboru najlepszej lokaty, z uwzględnieniem realnej Stopy procentowej, - ocenia możliwość spłaty zaciągniętego kredytu przy określonym dochodzie, - wskazuje rolę Biura informacji Kredytowej (BIK) w procesie przyznawania kredytów, - wyjaśnia relację zakresu ochrony i sumy ubezpieczenia do wysokości składki, - charakteryzuje system zabezpieczenia społecznego	- charakteryzuje najważniejsze instytucje rynku finansowego w Polsce oraz objaśnia ich znaczenie w funkcjonowaniu gospodarki, przedsiębiorstw i konsumentów, - wyjaśnia konieczność wczesnego rozpoczęcia systematycznego oszczędzania i inwestowania środków finansowych na emeryturę.	analizuje przykładową umowę pożyczki.

• wymienia zasady bezpieczeństwa i zagrożenia przy korzystaniu z systemów elektronicznych związanych kredytami, • wyjaśnia ,czym jest ubezpieczenie, • wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>ubezpieczyciel ,ubezpieczony, polisa ubezpieczeniowa, ogólne warunki ubezpieczenia, suma ubezpieczenia,</i> • wymienia i rozumie zasady bezpieczeństwa i zagrożenia przy korzystaniu elektronicznych usług ubezpieczeniowych, • wymienia sposoby oszczędzania na emeryturę.	• wymienia i charakteryzuje rodzaje ubezpieczeń według różnych kryteriów, • porównuje oferty zakładów ubezpieczeń na przykładzie ubezpieczenia nieruchomości.	(ubezpieczenia społeczne i zdrowotne), • wymienia i charakteryzuje wybrane rodzaje ubezpieczeń osobowych.		
---	--	---	--	--

II. Oszczędzanie i inwestowanie

• wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>inwestowanie, oszczędzanie, instrument finansowy, papiery wartościowe, obligacje, akcje</i>, • wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>makler, indeks giełdowy, ceduła giełdowa, hossa, bessy</i>, • wymienia i charakteryzuje instytucje rynku kapitałowego w Polsce, • określa miejsce GPW w systemie rynku kapitałowego, • wyjaśnia, czym są fundusze inwestycyjne, • wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>jednostka uczestnictwa, certyfikat inwestycyjny</i>, • wymienia i charakteryzuje postawy oszczędzających i inwestorów.	• identyfikuje rodzaje inwestycji według różnych kryteriów (przedmiot inwestycji, podmiot inwestowania), • wymienia i omawia rynki giełdowe na GPW, • wymienia i charakteryzuje rodzaje funduszy inwestycyjnych, uwzględniając potencjalne zyski roczne oraz ryzyko wystąpienia strat, • charakteryzuje prawdziwego inwestora.	• rozróżnia i charakteryzuje inwestycje rzeczowe i finansowe, • wskazuje różnice między poszczególnymi rodzajami papierów wartościowych, • analizuje tabele informacjami giełdowymi, • wyjaśnia mechanizm inwestowania w akcje na giełdzie papierów wartościowych na przykładzie GPW, • wyjaśnia wagę podstawowych wskaźników giełdowych w podejmowaniu decyzji dotyczących inwestowania na giełdzie, • wymienia i charakteryzuje kryteria wyboru formy inwestycji, • definiuje inwestowanie spekulacyjne inwestycje alternatywne, • wykazuje różnice między inwestowaniem a hazardem.	• wyjaśnia zależność między czasem i ryzykiem a zyskiem z inwestycji, • wyjaśnia, dlaczego ważne jest korzystanie z wiarygodnych informacji przed podjęciem decyzji finansowych, • omawia działania podejmowane przed rozpoczęciem inwestowania na giełdzie, • dostrzega zróżnicowanie stopnia ryzyka i wysokości potencjalnych zysków w zależności od rodzaju inwestycji oraz okresu inwestowania, • opisuje sposoby zachowania w sytuacji straty i zysku.	• omawia rolę giełdy w gospodarce, • przeprowadza symulowaną alokację środków finansowych w wybrane formy oszczędzania i inwestowania, • ocenia przykłady praktyk i zachowań etycznych oraz nieetycznych na rynku finansowym i formułuje rekomendacje, co zrobić, żeby nie paść ofiarą nieuczciwych praktyk.
--	--	--	---	--

III. Osoba przedsiębiorcza na rynku pracy

• definiuje planowanie własnej kariery zawodowej, • wyjaśnia, czym są kompetencje zawodowe i kompetencje edukacyjne, • wymienia i omawia sposoby poszukiwania pracy, • wyjaśnia, czym jest aktywne poszukiwanie pracy, • wymienia i omawia elementy dokumentów aplikacyjnych (uwzględniając europass), • wymienia zasady pisania CV i listu motywacyjnego, • definiuje rozmowę kwalifikacyjną, • wymienia i charakteryzuje zasady rozmowy kwalifikacyjnej, • definiuje różnice pomiędzy zatrudnieniem a samozatrudnieniem oraz podaje ich zalety i wady, • wymienia rodzaje umów o pracę,	• formułuje swoje cele zawodowe zgodnie z zasadą SMART, • wyjaśnia, na czym polega rozpoznanie rynku pracy (uwzględniając zawody deficytowe i nadwyżkowe, najczęstsze oczekiwania pracodawców), • wymienia najczęstsze błędy w CV i listach motywacyjnych, • eksponuje swoje zalety, • wymienia najczęściej popełniane błędy podczas rozmowy kwalifikacyjnej, • wymienia podstawowe prawa i obowiązki pracowników (w tym pracowników młodocianych) oraz pracodawcy, • charakteryzuje reguły moralne i normy prawne jako elementy etycznego postępowania, • wymienia, rozróżnia oraz charakteryzuje podstawowe wartości etyczne w biznesie,	• analizuje przykładowe kariery zawodowe znanych ludzi, • rozpoznaje i ocenia własne kompetencje, • uzasadnia konieczność jednoczesnego korzystania z kilku metod szukania pracy, • przygotowuje dokumenty aplikacyjne związane z ubieganiem się o pracę, • dokonuje autoprezentacji podczas symulowanej rozmowy kwalifikacyjnej, • wymienia przejawy mobbingu, jego skutki oraz sposoby przeciwdziałania mu, • wymienia zasady etycznego pracownika (kodeks etyczny).	• planuje swoją karierę zawodową, wyróżniając jej etapy, • porównuje swoje kompetencje z oczekiwaniami pracodawców celem oceny własnych szans i zagrożeń na rynku pracy, • charakteryzuje trudności, z którymi borykają się osoby bezrobotne poszukujące pracy, • koryguje swoje wystąpienie na podstawie konstruktywnej informacji zwrotnej, • wyjaśnia, z czego wynikają różnice między wynagrodzeniem brutto a wynagrodzeniem netto, • wymienia konsekwencje nieetycznych zachowań w relacjach pracownik–pracodawca.	• opracowuje plan swojej ścieżki edukacyjnej adekwatny do planu kariery zawodowej, • analizuje formy zatrudnienia na podstawie umów cywilnoprawnych, a następnie wskazuje podstawowe cechy odróżniające je od umowy o pracę, • analizuje poszczególne rodzaje umów o pracę, a następnie wskazuje ich zalety i wady z punktu widzenia pracownika oraz pracodawcy.
--	---	--	--	--

• wymienia formy rozwiązania umowy o pracę, • wymienia umowy cywilnoprawne (umowę-zlecenie, umowę o dzieło), • rozróżnia zachowania etyczne i nieetyczne zarówno pracodawcy, jak i pracownika.	• definiuje, czym jest lobbying.			
IV. Przedsiębiorstwo				
• wymienia i charakteryzuje rodzaje kosztów, • wymienia, rozróżnia oraz charakteryzuje podstawowe wartości etyczne w biznesie, • identyfikuje rodzaje korupcji, • wymienia przyczyny i skutki oraz sposoby przeciwdziałania korupcji, • wymienia i charakteryzuje korzyści dla otoczenia wynikające ze społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, • wymienia i charakteryzuje korzyści dla firm wynikające ze społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw,	niezależnie od etapów rozwoju przedsiębiorstwa, • sporządza w zespole wstępną koncepcję własnego biznesu, • analizuje mikro-i makrootoczenie projektowanego przedsiębiorstwa, • dowodzi negatywnego wpływu szarej strefy na gospodarkę.			• wykazuje znaczenie ochrony własności intelektualnej w prowadzonej działalności, • dokonuje prezentacji koncepcji własnego biznesu i na podstawie komunikatów zwrotnych modyfikuje jej elementy, • dokonuje rachunku zysków i strat, • tworzy i analizuje plan finansowy projektowanego przedsiębiorstwa.

- definiuje, czym są przychód, koszty i dochód,
- wyjaśnia znaczenie pojęcia *etyka zawodowa*,
- wymienia działania etyczne i nieetyczne w biznesie,
- wyjaśnia znaczenie pojęcia *korupcja*,
- definiuje i omawia istotę i cele społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw.

*Należy zwrócić uwagę, że zakres wymagań edukacyjnych może być różny w zależności od siatki godzin dla przedmiotu biz dedykowanej dla określonego profilu klasy. Część klas będzie realizowała program z przedmiotu biznes i zarządzanie na poziomie podstawowym przez dwa lata po jednej godzinie tygodniowo (**dotyczy to klas: 1d, 1e, 2d, 2e**) i wówczas obowiązuje podział wymagań edukacyjnych na klasę 1 i 2 tożsamy z materiałem zawartym w podręczniku natomiast część klas będzie realizowała cały program na poziomie podstawowym dla klasy 1 i 2 tylko przez jeden rok w klasie drugiej mając 2 godziny tygodniowo (**dotyczy to klas: 2a, 2b, 2c, 2f, 2g, 2h**) i wówczas w klasie drugiej obowiązujące są wymagania edukacyjne dla klasy 1 i 2 zawarte w niniejszym dokumencie i tożsame z treściami zawartymi w podręczniku.

Dostosowania dla poszczególnych uczniów realizowane są indywidualnie w oparciu o opinię psychologiczno-pedagogiczną.

**(1) Warunki i tryb uzyskania wyższej oceny rocznej niż przewidywana z przedmiotu Edukacja dla bezpieczeństwa
– zgodnie z art.44 zd Ustawy z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty**

Uczeń może się ubiegać o ustalenie wyższej niż przewidywana roczna ocena klasyfikacyjna z przedmiotu biznes i zarządzanie w następującym trybie:

- 1) do dwóch dni roboczych po wpisaniu do dziennika elektronicznego informacji o przewidywanej rocznej ocenie klasyfikacyjnej uczeń lub jego prawni opiekunowie zwracają się do nauczyciela z pisemną prośbą o umożliwienie podwyższenia oceny rocznej;
- 2) nauczyciel określa zakres materiału sprawdzającego jego wiadomości i umiejętności;
- 3) nauczyciel przygotowuje pisemny sprawdzian z ustalonego zakresu materiału;
- 4) nauczyciel ustala z uczniem termin napisania sprawdzianu, a następnie go przeprowadza.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wymagań edukacyjnych opracowanych przez Wydawnictwo Nowa Era